

Motion till riksdagen 2011/12:C6

av **Veronica Palm m.fl. (S)**
med anledning av prop. 2011/12:53

Barns möjlighet att få vård

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvidga förslaget till att omfatta all hälso- och sjukvård inklusive somatisk vård och tandvård.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändringarna i lagstiftningen bör följas upp.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att domstolen i särskilt konfliktfyllda mål om vårdnad, boende och umgänge ska kunna förordna ett särskilt biträde för barnet.

Motivering

Propositionen innehåller förslag vars syfte är att stärka barns rätt till vård och sociala insatser vid gemensamt vårdnadsansvar. Socialnämnden ska ges befogenhet att pröva om en insats krävs med hänsyn till barnets bästa. Dessutom avfärdas möjligheten för en domstol att förordna ett juridiskt biträde för barnen i mål om vårdnad, boende eller umgänge.

Barns möjlighet att få vård

Vi välkomnar regeringens förslag att psykiatrisk eller psykologisk utredning eller behandling samt vissa sociala insatser får genomföras för barn trots att endast en av vårdnadshavarna samtycker till det.

Det är angeläget att rättsligt reglera hur beslutanderätten för föräldrar med gemensam vårdnad ska fungera. Detta behöver säkras när vårdnadshavarna av någon anledning inte kan komma överens i en fråga som rör barnets person-

Fel! Okänt namn på

liga angelägenheter och för barnets bästa. Barnets rättigheter behöver sättas först.

En vårdnadshavare har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör barnets personliga angelägenheter. När ett barn har två vårdnadshavare ska dessa utöva sina rättigheter och skyldigheter i förhållande till barnet tillsammans. Barnrättsorganisationer och vårdgivare har påtalat att barn i vissa fall inte får tillgång till hälso- och sjukvård och vissa sociala insatser som barnen har behov av på grund av att vårdnadshavarna inte är ense.

I propositionen skriver regeringen att vårdnaden bör begränsas till de områden där det framkommit ett klart praktiskt behov. Regeringen har avgränsat förslaget från somatisk vård. Här hänvisar regeringen i stället till LVU eller att överväga en överflyttning av vårdnaden.

Behovet är som störst inom psykiatrisk och psykologisk utredning och behandling. Sveriges Kommuner och Landsting m.fl. bedömer dock att den begränsning som regeringen förslår i fråga om ”psykiatrisk eller psykologisk utredning eller behandling enligt HSL” är för snäv. Det är dessutom oklart i vilken omfattning rehabiliterings- och habiliteringsinsatser omfattas. Här vill vi se ett förtydligande.

Det framhålls även att det finns risk för att en vårdnadshavare nekar ett barn somatisk vård eller tandvård för att dölja våld och fysisk misshandel. Därför finns det grund för att bestämmelsen bör gälla mer generellt så att hälso- och sjukvård inklusive somatisk vård samt tandvård omfattas.

Barnombudsmannen skriver i sitt remissyttrande att för det fall en av vårdnadshavarna självständigt skulle kunna fatta beslut finns en risk att dennes beslut kan komma att hållas emot henne eller honom vid en eventuell rättslig tvist om vårdnad, boende eller umgänge. Därför är det angeläget, såsom regeringen förslår, att ansvaret för beslutet läggs på socialnämnden och att den vårdnadshavare som önskat få beslutet fattat därigenom avlastas från ett direkt ansvar.

Vi vill även trycka på att socialnämnden ska ha kompetens och resurser för att kunna bedöma vad som är barnets bästa. En bedömning av ett barns behov av behandling bör göras i samarbete med den vårdgivare som erbjuder behandlingen. Den utredning som företas måste göras skyndsamt, och beslut ska kunna fattas så snabbt som möjligt.

Sveriges Kommuner och Landsting bedömer att förslagen endast medför mycket små ekonomiska kostnader för kommunerna och någon ekonomisk kompensation i enlighet med finansieringsprincipen bedöms därför inte vara aktuell.

Lagstiftningsändringarna bör följas upp och utvärderas inom ett par år. Det är angeläget att det säkerställs att lagstiftningens intentioner uppnåtts.

Juridiskt biträde

De flesta föräldrar som separerar kommer själva fram till en lösning i fråga om hur de ska ordna för sina barn. En del föräldrar misslyckas dock och vän-

Fel! Okänt namn på

der sig i stället till domstol för att få frågorna om vårdnaden, boendet och umgänget avgjorda.

En skilsmässa mellan föräldrarna innebär i sig ett stort ingrepp i barnets liv. Detta kan förvärras om föräldrarna inte kan komma överens i frågorna om vårdnad, boende och umgänge. Barnet kan hamna i en lojalitetskonflikt, och det finns risk att barnet dras in i konflikter.

Vi socialdemokrater menar att det i vissa mål och ärenden om vårdnad, boende och umgänge ska vara möjligt för en domstol att förordna ett särskilt biträde för barn. Ett sådant biträde ska kunna förordnas om det föreligger synnerliga skäl. Förslaget är ett led i en strävan att förstärka barnets rätt att komma till tals enligt artikel 12 i barnkonventionen.

Stockholm den 18 januari 2012

Veronica Palm (S)

Carina Ohlsson (S)

Jonas Gunnarsson (S)

Yilmaz Kerimo (S)

Hillevi Larsson (S)

Hannah Bergstedt (S)

Katarina Köhler (S)